

Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru

IDENTITETI - KULTURE - JEZICI

11. MEĐUNARODNA ZNANSTVENA KONFERENCIJA

1100. OBLJETNICA HRVATSKOGA KRALJEVSTVA

Svečano otvaranje 15. svibnja u 17 sati
15. i 16. svibnja 2025.

uvodnik

Konferencija “Identiteti – kulture – jezici” o temi “1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva” okuplja više od stotinu sudionika iz RH, Slovenije i BiH

prof. dr. sc.
Marko Odak
predsjednik
Organizacijskog i
znanstvenog odbora

O bilježavanju 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva, ovoga velikog jubileja hrvatske povijesti i državnosti, pridružile su se vodeće kulturne i znanstvene institucije iz Republike Hrvatske i Bosne i Hercegovine, među njima i Filozofski fakultet Sveučilišta u Mostaru. Kao prostor otvorenog i kritičkog propitivanja kulturno-identitetske i političke zbilje suvremenoga društva, Filozofski fakultet već jedanaestu godinu zaredom organizira Međunarodnu znanstvenu konferenciju “Identiteti – kulture – jezici”, čiji je cilj poticanje interdisciplinarnog dijaloga i uključivanje stručnjaka iz različitih znanstvenih područja. Nakon zajedničkog prijedloga Matice hrvatske i Družbe “Braća Hrvatskoga Zmaja”, a na temelju jednoglasne odluke Hrvatskoga sabora o proglašenju 2025. godinom obilježavanja 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva, prihvaćen je prijedlog Filozofskog fakulteta da se upravo ova konferencija uvrsti u službeni program proslave obljetnice. U suradnji s Maticom hrvatskom i Družbom “Braća Hrvatskoga Zmaja” organiziramo posebno izdanje konferencije pod naslovom “1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva”, koje se održava 15. i 16. svibnja 2025. godine u Mostaru. Očekuje se sudjelovanje više od stotinu sudionika iz Hrvatske, Slovenije i BiH. Prvog dana, 15. svibnja, svečano otvaranje konferencije obogaćeno je raznolikim kulturno-umjetničkim programom. Tom prilikom predstavljeno je posebno izdanje časopisa “Hrvatska revija”, pod uredničkim vodstvom prof. dr. sc. Mirjane Polić Bobić, naslovljeno “Tisuću sto godina Hrvatskoga Kraljevstva u Hrvatskoj reviji” te otvorena izložba “Duvanjsko polje – kraljevsko prijestolje: suvremena interpretacija predaje o krunidbi kralja Tomislava” autora dr. sc. o. Zvonka Martića, već predstavljena u Etnografskom muzeju u Zagrebu. Kulturni dio programa upotpunjen je i nastupom klapa Drača s izvedbama posvećenima kralju Tomislavu. Danas, drugi dan, 16. svibnja, posvećen je znanstvenim izlaganjima. U sklopu konferencije bit će održano 26 izlaganja, a plenarni dio okupit će istaknute hrvatske znanstvenike iz različitih područja – prof. dr. sc. Mislava Grgića, dr. sc. Marija Jareba, prof. dr. sc. Damira Zorića, prof. dr. sc. Marka Tadića, prof. dr. sc. Antu Uglešića i prof. dr. sc. Željka Bartulovića, koji će rasvijetliti povijesne, jezične, kulturne, pravne i političke aspekte hrvatske kraljevske baštine. Dodatno je Filozofski fakultet u veljači ove godine pokrenuo inicijativu za obnovu spomen-ploče kralju Tomislavu u Mostaru, koja je prvotno postavljena 1925. godine u povodu obilježavanja tisućite obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva na zgradi tadašnjeg Hrvoja. Obnova ploče nije samo čin simboličnog povijesnog sjećanja nego i konkretan doprinos očuvanju kulturne memorije Mostara i hrvatskoga naroda u BiH. Obilježavanje ovako važne obljetnice u Bosni i Hercegovini, osobito na akademskoj razini, važno je jer doprinosi očuvanju i afirmaciji zajedničke kulturno-povijesne baštine Hrvata s obiju strana granice. Međunarodna znanstvena konferencija u Mostaru time postaje najviši oblik znanstvenog promišljanja ovog povijesnog jubileja jer okuplja istaknute znanstvenike iz različitih zemalja i disciplina, potiče dijalog i interdisciplinarni pristup te omogućuje da se povijesni značaj Hrvatskoga Kraljevstva sagleda u širem, europskom i suvremenom kontekstu.

Filozofski fakultet SUM-a, kao prostor otvorenog i kritičkog propitivanja kulturno-identitetske i političke zbilje suvremenoga društva, organizira konferenciju radi poticanja interdisciplinarnog dijaloga i uključivanja stručnjaka iz različitih znanstvenih područja

Intervju: prof. dr. sc. Dražen Barbarić, dekan Filozofskog fakulteta SUM-a

Filozofski fakultet SUM-a epicentar dijaloga, različitih mišljenja i ideja unutar akademskog okvira

Objavljujemo časopise “Hercegovina”, “Hum”, “Kultura komuniciranja” i godišnjak “Identiteti – kulture – jezici” te preko njih omogućujemo značajniju znanstvenu produkciju i reputaciju naših znanstvenika

Na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Mostaru 15. i 16. svibnja održava se 11. Međunarodna znanstvena konferencija “Identiteti – kulture – jezici”, a tema je “1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva”. Dekan Filozofskog fakulteta prof. dr. sc. Dražen Barbarić u intervjuu za Večernji list ističe kako se ova konferencija profilirala kao relevantno mjesto susreta znanstvenika iz različitih područja društvenih i humanističkih znanosti.

Kolika je važnost što se konferencija s ovom temom održava upravo na Filozofskom fakultetu?

– Posebno je značajno da se konferencija održava na Filozofskom fakultetu – instituciji koja kroz svoje studijske programe sustavno njeguje, istražuje i promiče hrvatski jezik, književnost, povijest, filozofsku i kulturnu baštinu. Takvo akademsko okruženje ne samo da doprinosi razvoju znanstvene misli već i aktivno sudjeluje u očuvanju onih vrijednosti koje su duboko ukorijenjene u hrvatskom identitetu.

Jesu li i prethodnih godina konferencije bile tematski oblikovane?

– Desetljeće održavanja ove konferencije svjedoči o trajnoj potrebi za znanstvenim dijalogom i promišljanjem ključnih pitanja suvremenoga društva, kulture i jezika. Svaka konferencija bila je oblikovana u skladu s aktualnim znanstvenim i društvenim izazovima.

Tako smo osmu konferenciju posvetili velikom jubileju – 500. obljetnici tiskanja Judite – te je naslovili “Marko Marulić i njegovo doba”. Deveta je nosila naslov “Pitanje nacionalnoga u suvremenom kontekstu s posebnim osvrtom na Bosnu i Hercegovinu”, čime smo otvorili prostor za interdis-

ciplinarnu raspravu o nacionalnim identitetima, političkim procesima i kulturnim politikama u regiji. Desetu konferenciju usmjerili smo prema fenomenu koji je obilježio globalnu znanstvenu i tehnološku scenu – umjetnoj inteligenciji. Konferencija je stoga nosila naziv “Umjetnost – umjetna inteligencija – umjetna stvarnost”, a otvorila je brojna pitanja na sjecištu tehnologije, etike, kreativnosti i ljudske percepcije stvarnosti.

Kolika se pozornost pridaje znanstveno-istraživačkoj misiji Fakulteta?

– Znanstvena djelatnost Fakulteta upravo je ono što ga krase i razlikuje od ostalih obrazovnih institucija. Ne posustajemo kada su u pitanju konferencije, simpoziji i sl. Upravo je tradicionalna godišnja konferencija Fakulteta “Identiteti – kulture – jezici” jedan je od najprepoznatljivijih znanstvenih događaja.

Što objavljivanje znanstvenih časopisa znači za Fakultet i za SUM?

– Objavljujemo časopise “Hercegovina”, “Hum”, “Kultura komuniciranja” i godišnjak “Identiteti – kulture – jezici” te preko njih omogućujemo značajniju znanstvenu produkciju i reputaciju naših znanstvenika. Časopis “Hercegovina” referiran je u jednoj od najprestižnijih svjetskih citatnih baza SCOPUS, a časopis “Hum” je u bazama DOAJ, EBSCO, CEEOL, Erih plus. Uzimajući u obzir da je u BiH svega sedam časopisa referirano u WoS i 21 u SCOPUS bazi, to Filozofski fakultet SUM-a stavlja u vrh visokoškolskih ustanova koje objavljuju kvalitetne radove iz područja humanističkih i društvenih znanosti.

Koliko su važni identitetski studiji koji se

izvode na Fakultetu?

– Posvećenost daljnjem razvoju humanističkih i društvenih znanosti na Sveučilištu u Mostaru ostaje trajna zadaća i misija Filozofskoga fakulteta. Potonji nosi važan simbolički teret jer kontinuirano generira posebnost Sveučilišta, njegovu identitetsku profilaciju te trajnu zaštitu povijesne, kulturne i jezične baštine i raznolikosti hrvatskoga naroda u BiH. Fakultet će neumorno raditi na istraživanju i očuvanju hrvatskoga identiteta, sa stalnom referencijom i upućivanjem na njezinu neraskidivu pripadnost europskom kulturnom krugu. U tom pogledu očuvanje “identitetskih studijskih programa” ostaje nezaobilazan čimbenik sveukupnoga sveučilišnoga, ali i društvenoga razvoja. Bez ove društveno-humanističke jezgre hrvatski narod osuđen je na folklorno životarenje.

Koliko je Filozofski fakultet SUM-a otvoren kao rasadište novih znanja, ideja, ali i različitih mišljenja?

– Ne samo da je otvoren nego i predano radimo na tome da Filozofski fakultet postane epicentar dijaloga, različitih mišljenja, suočavanja s različitošću, ali unutar akademskoga okvira.

Na tome tragu drugu godinu organiziramo tri serijala predavanja “Tour d’Horizon”, “Religije u suvremenom kontekstu” i “Mostarski filološki susreti”. Riječ je o gostovanjima veleposlanika stranih zemalja i organizacija u BiH, zatim vjerskih velikodostojnika te književnika i filologa, kako iz BiH tako i iz širega okruženja. Ovi serijali predstavljaju otvaranje Fakulteta široj društvenoj zajednici i postajanje mjestom intelektualnih dodira, što je jedno od važnijih poslanja svakoga filozofskoga fakulteta u svijetu.

SAŽECI PLENARNIH IZLAGAČA

Konferencija će rasvijetliti povijesne, jezične, kulturne, pravne i političke aspekte hrvatske kraljevske baštine

Drugi dan Međunarodne znanstvene konferencije "Identiteti - kulture - jezici" održava se danas, 16. svibnja, a posvećen je znanstvenim izlaganjima. U sklopu konferencije bit će održano 26 izlaganja. Plenarni dio okupit će istaknute hrvatske znanstvenike različitih područja - prof. dr. sc. Mislava Grgića, dr. sc. Marija Jareba, prof. dr. sc. Damira Zorića, prof. dr. sc. Marka Tadića, prof. dr. sc. Antu Uglešića i prof. dr. sc. Željka Bartulovića, koji će rasvijetliti povijesne, jezične, kulturne, pravne i političke aspekte hrvatske kraljevske baštine. Večernji list donosi sažetke plenarnih izlagača.

**PROF. DR. SC. MISLAV GRGIĆ:
ULOGA DRUŽBE "BRAĆA
HRVATSKOGA ZMAJA" U
OBLJEŽAVANJU 1000. I 1100.
OBLJETNICE HRVATSKOGA
KRALJEVSTVA**

Družba "Braća Hrvatskoga Zmaja", osnovana 1905. godine, jedna je od najstarijih hrvatskih kulturnih udruga, posvećena očuvanju kulturne i povijesne baštine, njegovanju nacionalnog identiteta, promicanju domoljublja te oživljavanju uspomena na slavne događaje i znamenite Hrvate. Družba "Braća Hrvatskoga Zmaja" imala je posebnu ulogu u obilježavanju 1000. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva 1925. godine, kada je nizom aktivnosti potaknula jačanje nacionalne svijesti i svehrvatskoga zajedništva te popularizirala lik kralja Tomislava i značenje hrvatske državnosti. U pripreme je krenula već 1906. godine, gotovo dva desetljeća prije same proslave, inicirajući podizanje spomenika, imenovanje trgova i ulica te organizaciju brojnih kulturnih događanja i javnih okupljanja. Ovo izlaganje analizira ulogu Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja" u proslavi te obljetnice, kao i u obilježavanju ovogodišnje, generacijski jedinstvene svehrvatske 1100. obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva. Prikazuju se ključne inicijative i projekti Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja", povijesni kontekst i simbolika proslave te suradnja s drugim institucijama i lokalnim zajednicama. Usporedbom dviju velikih obljetnica naglašava se kontinuitet i suvremena relevantnost djelovanja Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja" u očuvanju hrvatskog identiteta i povezivanju sadašnjih naraštaja s naslijeđem prošlih vremena.

**PROF. DR. SC. MARKO TADIĆ:
HRVATSKI JEZIK OD DOBA KRALJA
TOMISLAVA DO 21. STOLJEĆA:
PREGLED PRIJELOMNIH TOČAKA**

U izlaganju se daje povijesni razvoj hrvatskoga jezika od doba kralja Tomislava do 21. stoljeća. Od natpisâ na latinskoj kao prvom jeziku hrvatskoga dvora do uvođenja glagoljice krajem 9. stoljeća, preko borbe za narodni jezik i osobito bogoslužje na njemu tijekom vladanja kralja Tomislava, preko glagoljičkih natpisa tijekom 11. i 12. i Bašćanske ploče te pojave ćiriličnih natpisa i rukopisa u 11. stoljeću. Navodi se uporaba latinice za pisanje hrvatskih tekstova u ranom 14. stoljeću, a potom i prva hrvatska tiskana knjiga 1485. na glagoljici i prva na latinici 1495. Počeci standardizacije hrvatskoga jezika stapanjem triju narječja nalaze se u ozaljskom književnom krugu. Zanimljiva je mijena sociolingvističkih prilika za hrvatski jezik: prije 35 godina bio je službeni jezik jedne od federativnih jedinica totalitarne komunističke države, od Božićnoga Ustava 1990. jezik suverene i samostalne države, od Daytonskoga sporazuma 1995. jedan od triju službenih jezika jednoga od triju konstitutivnih naroda u BiH, od 1. srpnja 2013. 24. službeni jezik nadnacionalne organizacije EU-a, a 15. veljače 2024. stupa na snagu prvi Zakon o hrvatskom jeziku i 1. kolovoza 2024. osniva se Vijeće za hrvatski jezik. U osvit 21. stoljeća počinje se sastavljati Hrvatski nacionalni korpus 1998. i mnogi drugi značajni jezični resursi, a 2020. stvara se prvi domaći strojnoprevoditeljski sustav. U napomenama govori o nužnosti uključivanja i hrvatskoga u velike jezične modele kako bi umjetna inteligencija znala koristiti i hrvatski jezik.

**PROF. DR. SC. ANTE UGLEŠIĆ:
FORMIRANJE
RANOSREDNJOVJEKOVNE
HRVATSKE KNEŽEVINE I
KRALJEVSTVA U SVJETLU
ARHEOLOŠKIH I POVIJESNIH IZVORA**

Izlaganje obuhvaća razmatranja o najstarijoj hrvatskoj prošlosti utemeljenoj na arheološkim i povijesnim izvorima, a obuhvaća razdoblje od doseljavanja Slavena/ Hrvata u 7. stoljeću do formiranja Hrvatskoga Kraljevstva u 10. stoljeću. Slaveni/Hrvati naseljavaju se na prostor koji je definiran već u kasnoj antici. U kontekstu toga postavlja se pitanje svrsishodnosti u hrvatskoj historiografiji uvriježenih naziva Dalmatinska i Panonska Hrvatska te kako treba promatrati povijesno potvrđene vode kao što su Borna (Porin) i Ljudevit ("Ljudevit Posavski"). Prvi kneževi u Hrvata javljaju se u pisanim izvorima na prostoru nekadašnjega salonitanskog agera po uspostavi prvoga feudalno ustrojenog hrvatskog društva organiziranog pod utjecajem franačkoga carstva Karla Velikoga (dinastija Trpimirovića). To se nastavilo smjenom dinastičke vlasti u drugoj polovini 9. stoljeća za kneževanja Domagoja i njegovih nasljednika Višeslava i Branimira, kada je Nin postao sjedište hrvatskoga biskupa, a ujedno i prva prijestolnica ranosrednjovjekovne Hrvatske. Nakon Branimira na vlast se vraća dinastija Trpimirovića iz koje će početkom 10. stoljeća istupiti na povijesnu scenu prvi hrvatski kralj Tomislav. Za njegove vladavine i neposredno nakon toga održana su dva crkvena sabora u Splitu. Odlukama Drugoga splitskog sabora 928. ukinut je Nin kao sjedište hrvatskoga biskupa, a time i kao prijestolni grad. Njegovu ulogu preuzima Solin kao prijestolnica Hrvatske i Split kao sjedište metropolije.

**PROF. DR. SC. ŽELJKO BARTULOVIĆ:
DRŽAVNOPRAVNA VAŽNOST
TOMISLAVA KAO KRALJA HRVATA
U 10. STOLJEĆU TE U OČUVANJU
NACIONALNOG IDENTITETA
I DRŽAVNOSTI 1000 GODINA
KASNIJE**

Autor s državnopravnog aspekta istražuje spomen Tomislava u sačuvanim povijesnim vrelima razmatrajući činjenice koje u suvremenoj državnopravnoj znanosti potvrđuju postojanje hrvatske države (teritorij, suverena vlast i narod). Izvori potvrđuju granice, osobito zapadnu granicu istočno od Učke u suprotnosti s talijanskim iredentističkim postavkama, teritorijalnu strukturu županija, međunarodne kontakte (Bizant) i odnos s papinstvom kao važnim međunarodnim čimbenikom. Suvremeno istraživanje i isticanje važnosti Tomislava prije 150 godina stavljeno je u međudnos s položajem Hrvata i Hrvatske u Austro-Ugarskoj. Tada su Tomislav, njegov kraljevski naslov i Hrvatsko Kraljevstvo istaknuti kao simbol borbe protiv germanizacije i osobito mađarizacije koja je pripremala 900. obljetnicu krunidbe Stjepana I. Svetoga za ugarskoga kralja. Zato je bilo od državnopravne važnosti dokazati da je Hrvatsko Kraljevstvo starije, povezano s Tomislavom, a ne s Petrom Krešimirom IV. i Dmitrom Zvonimirom u 11. stoljeću jer tada ne bi imalo primat spram Ugarskoga. Simboliku Tomislava prihvatili su i jugoslavenski režimi, kralja Aleksandra tijekom proslave 1000. godišnjice, pa i komunistički režim, ali oni su naglasak stavljali na njegov odnos sa Srbima, dok se hrvatsku državnost manje isticalo. U osamostaljenoj Hrvatskoj ponovno ističemo upravo tu - državnopravnu odrednicu.

**PROF. DR. SC. DAMIR ZORIĆ:
POVIJESNOST IDENTITETA -
HRVATSKI NARODOPISI BOSNE I
HERCEGOVINE**

Hrvatski narodni identitet u Bosni i Hercegovini ima svoja povijesna ishodišta i mijene ovisne o prilikama koje su ga uvjetovale i oblikovale u procesu nacionalne integracije u drugoj polovini 19. stoljeća. Danas se, nažalost, ta činjenica u dijelu politički obojene i diletantske historiografije uzima kao dokaz da prije druge polovine 19. stoljeća u Bosni i Hercegovini i nije bilo Hrvata (posljedično ni Srba), nego da su svi stanovnici u Bosni i Hercegovini bili Bošnjaci. Time se ne odgovara na pitanje - kako to da se Hrvatima (posljedično i Srbima) otklanja povijesni proces u kojem su se u stoljeću naroda iz etničkoga supstrata oblikovali kao moderna nacija, dok se istodobno bošnjačkom narodu, koji se kao moderna nacija oblikovao tek u drugoj polovini 20. stoljeća, priznaje kontinuitet povijesnoga etničkog supstrata iz kojega se oblikovala suvremena nacija. Posljednjeg mjeseca 19. stoljeća mostarske hrvatske novine "Osvit" pisale su o prijedlogu iz Duvna, a potom i iz Mostara, da se u 20. stoljeću trebaju obilježiti važne godišnjice: 1000 godina Hrvatskoga Kraljevstva, 400 godina prve hrvatske knjige te 400 godina od ustoličenja Habsburga za hrvatskoga kralja. Početkom 20. stoljeća vijesti iz Osvita preuzele su zagrebačke novine "Hrvatsko pravo", "Obzor" i "Vijenac" i tako je počelo oblikovanje narativa ne samo o jednom kralju, čime su donji društveni slojevi potaknuli one gornje na stvaranje identitetskog hrvatskoga državotvornog okvira za Hrvate koji, kako oni iz Hrvatske tako i oni iz Bosne i Hercegovine, žive u zajedničkoj austrougarskoj carevini, razdijeljeni na Dalmaciju, Hrvatsku, Slavoniju i Bosnu i Hercegovinu, zemlje o kojima se u hrvatskoj državno-pravnoj tradiciji već od 15. stoljeća piše kao o Iliriji.

**DR. SC. MARIO JAREB I PROF. DR.
SC. LADISLAV DOBRICA: SPOMEN-
OBILJEŽJA PODIGNUTA U PRIGODI
PROSLAVE TISUĆITE OBLJETNICE
HRVATSKOGA KRALJEVSTVA 1925. I
SLJEDEĆIH GODINA**

Izlaganje se temelji na projektu Družbe "Braća Hrvatskoga Zmaja" katalogiziranja i mapiranja spomen-obilježja podignutih u prigodi proslave tisućite obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva 1925. i sljedećih godina. Njihova brojnost i rasprostranjenost diljem zemalja koje su u doba njihova postavljanja naseljavali Hrvati upućuje

na njih kao na snažno sredstvo hrvatske nacionalne identifikacije u to doba. Svojom postojanjem i simbolikom koju su predstavljali tada i u desetljećima koja su slijedila ta su obilježja bila i ostala sredstvo očuvanja i izgradnje hrvatskog identiteta. Pritom nije riječ o monumentalnim spomenicima od plemenitoga kamena i kovine, nego najčešće o skromnim obilježjima načinjenim od jeftinih i puku dostupnih materijala. Ona su ipak, bez obzira na skromnost, prenosila simboličku poruku o hrvatskoj trajanju, a mnoga od njih to čine i danas.

PJESMA POSVEĆENA KRALJU TOMISLAVU

Na otvorenju konferencije klapa Drača premijerno je izvela skladbu “Na novu plovidbu” autora don Dragana Filipovića

“Na novu plovidbu” naziv je skladbe koja je premijerno izvedena na svečanom otvorenju konferencije “Identiteti - kulture - jezici” posvećenoj 1100. obljetnici Hrvatskoga Kraljevstva. Autor pjesme je don Dragan Filipović, a izvela ju je ženska klapa Drača. Don Dragan Filipović kazao je kako Dobriša Cesarić svojom pjesmom “Na novu plovidbu” pjesnički produbljuje, nastavlja Nazorovu alegorijsku temu o državi predstavljenu u pjesmi “Zvonimirova lađa”, a gledao ju je kao lađu koja stidljivo isplovilava. - Lađa je izvrstan simbol naše domovine u kojoj su svoje bivstvovanje pronašli Hrvati. Ovdje je pojam lađe realan, ali i simboličan. Stoga, pišući glazbeno-scensko djelo o kralju Tomislavu, promatrao sam upravo lađu kao domovinu koja je isplovila i plovi pod sigurnim kormilarom kraljem Tomislavom - kazao je don Dragan Filipović. Istaknuo je kako je riječ o pjesmi koju različiti ljudi mogu doživljavati na različite načine te je citirao Cesarića koji je u jednom intervjuu za svoje simboličke pjesme rekao: “Pjesme su kao čaše u koje svatko lijeva svoje vlastito vino”. Dodao je kako pjesma “Na novu plovidbu” ne predstavlja samo čovjeka koji, iako umoran i ranjen životom, želi nastaviti živjeti nego i domovinu. - Pjesma “Na novu plovidbu”, koja traje tri minute, ne može, dakako, predložiti potpunu sliku glazbeno-scenskoga djela o kralju Tomislavu koje je zamišljeno i skladano da traje pedeset minuta, ali je važan kamenčić u cjelokupnom mozaiku koji ugrađuje ženska klapa Drača i koji pomaže predložiti kralja Tomislava te njegovu i našu Hrvatsku - lađu koja je pod njegovom krunom i njegovim kraljevskim žezlom krenula na novu plovidbu - poručio je don Dragan Filipović.

“Pišući glazbeno-scensko djelo o kralju Tomislavu, promatrao sam upravo lađu kao domovinu koja je isplovila i plovi pod sigurnim kormilarom kraljem Tomislavom”, kazao je don Dragan Filipović

“Duvno polje - kraljevsko prijestolje”

Izložba približava predaju o krunidbi kralja Tomislava koji je okrunjen za kralja 925. godine

dr. sc. o. Zvonko Martić

Izložba “Duvno polje - kraljevsko prijestolje” nastoji donijeti novu perspektivu na jedan od ključnih događaja nacionalne prošlosti i državotvornosti, plod je znanstveno-istraživačkog projekta “Suvremena interpretacija predaje o krunidbi kralja Tomislava na Duvanjskom polju”, koji je 2021. godine pokrenula Udruga za očuvanje i promicanje tradicijske kulture u Bosni i Hercegovini “Stećak”. Izložba približava predaju o krunidbi kralja Tomislava.

Sve spremno za kralja

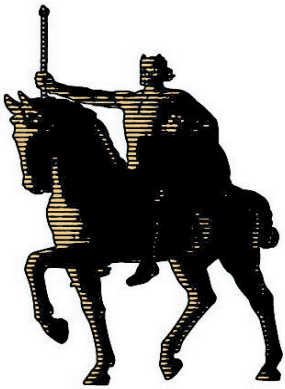
U povijesnim izvorima 914. godine u djelu “Historia Salonitana” autora Tome Arhidakona prvi put spominje se knez Tomislav, a 925. godine papa Ivan X. Tomislava naziva kraljem. To je prvi spomen Tomislava kralja. Temu o mjestu krunidbe otvara Ivan Kukuljević Sakcinski u raspravi o Tomislavu, prvom hrvatskom kralju, koju je objavio 1881. godine. Ukratko se može reći kako je spajanjem dvaju podataka: prvog - o prvom pisanom spomenu Tomislava kao kralja iz pisma pape Ivana X. 925. godine, i drugoga - iz teksta o Hrvatskom saboru “na polju Dal-

mi” iz Ljetopisa popa Dukljanina, koje je poistovjećeno s Duvanjskim poljem, izveden zaključak: Tomislav je okrunjen za kralja 925. godine na Duvanjskom polju. Na krilima historografskih zaključaka i trenutačnog društveno-političkog stanja rađa se i ideja o proslavi tisućite obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva. Idejno rješenje rekonstruirane srebrne krune, žezla, pojasa s pozlatom te prijestolja osmislio je Ilija Skočibušić, akademski kipar iz Tomislavgrada. Po ovim modelima krunu je izradio Vladimir Šulevski, Zlatara Dodić odlila je srebrni dio žezla i pojas, drugi dio je bagremovo drvo. Prijestolje je izlila Ljevaonica umjetnina Jurkić. Izrada mača povjerena je članovima Udruge “Red srebrnog zmaja” iz Zagreba prema istraživanjima starohrvatskoga oružja iz 10. stoljeća. Izvedeni pejzaži krajolici su Duvanjskog polja i okolice nastali tijekom trogodišnjeg rada s umjetnicima u okviru navedene proslave tisuću i stote obljetnice Hrvatskoga Kraljevstva i prema predaji spomenute krunidbe kralja Tomislava na Duvanjskom polju. Fotografije povijesnog uprizorenja krunidbe kralja izradio je Jasmin Fazlagić, umjetnički fotograf. Poslije sustavnih istraživanja u suradnji sa svojim suradnicima, rekonstrukciju

kraljevske odjeće izradila je prof. dr. art. Jasmina Pacek, univ. spec. art. therap. Ručno je izrađena i sastoji se od tkane bijele košulje s vezenim rukavima, tunike dalmatike i plašta. Čizme su stilizirane prema standardima ručne izrade srednjovjekovne obuće od prirodne kože, ukrašene motivima pletera. Obrtnik Tomislav Miličević napravio je uzorke tkanja i tkao materijal za tuniku. Na plaštu je vezilja Olgica Zagrajski rukom iscrtavala kružnice prema predlošku, a potom je izrađivala kartonske šablone za svaki segment kružnice.

Ponosni Duvnjaci

Naziv izložbe uzet je iz početnog stiha pjesme “Duvno polje, kraljevsko prijestolje, tu je slava kralja Tomislava”. Predaja o krunidbi kralja Tomislava među Duvnjacima najvjerojatnije nije postojala dok nije objavljen spomenuti rad Sakcinskoga. Poslije je to mišljenje snažno promovirao Vjekoslav Klaić. Duvnjaci prilaze toj predaji kao povijesnoj činjenici. Zbog toga su promijenili ime grada Duvno u Tomislavgrad i mnoge udruge u gradu i okolici nose naziv Tomislav. Izložba je otvorena jučer u sklopu konferencije “Identiteti - kulture - jezici” na Filozofskom fakultetu.

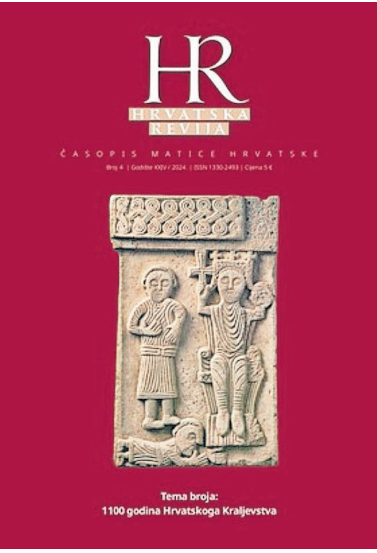
1100. obljetnica Hrvatskoga Kraljevstva

Međunarodna znanstvena konferencija “Identiteti - kulture - jezici” 1100. OBLJETNICA HRVATSKOGA KRALJEVSTVA

- Izlagači:
- Mislav Grgić
 - Mario Jareb
 - Damir Zorić
 - Marko Tadić
 - Ante Uglešić
 - Željko Bartulović
 - Ivica Glibušić
 - Dijana Korać
 - Ivan Buljević
 - Mark Gjokaj
 - Tomislav Kardum
 - Ivan Botica
 - Maslina Ljubičić
 - Marijana Galić
 - Igor Ivašković
 - Domagoj Tomas
 - Mirko Čurić
 - Miljenko Brekaló
 - Mate Arlović
 - Krešimir Bušić
 - Tunjica Petrašević
 - Sanja Mišević
 - Veronika Sudar
 - Katja Bakija
 - Mirna Brkić Vučina
 - Marina Tomas
 - Misijana Brkić
 - Milinković
 - Ana Buljan
 - Irena Lukin
 - Ante Pranjić Pilipović

Broj Hrvatske revije posvećen 1100. obljetnici Hrvatskoga Kraljevstva predstavljen na Filozofskom fakultetu

Četvrti broj časopisa “Hrvatska revija” iz 2024. godine posvećen je u cijelosti 1100. obljetnici Hrvatskoga Kraljevstva, a predstavljen je na otvaranju 11. Međunarodne znanstvene konferencije “Identiteti - kulture - jezici” Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Mostaru. Glavna urednica časopisa je prof. dr. sc. Mirjana Polić Bobić, a naziv četvrtog broja je “Tisuću sto godina Hrvatskoga Kraljevstva u Hrvatskoj reviji”. Prof. Polić Bobić rekla je kako časopis “Revija” izlazi četiri puta godišnje i da se bavi hrvatskim kulturnim i društvenim temama te svim ostalim temama povezanim s Hrvatskom i hrvatskim nacionalnim korpusom. - Revija se u cijelosti posvećuje jednoj temi jedino ako je to tema od posebnog značaja, kao što je

ova obljetnica - kazala je. Istaknula je kako je broj izazvao ogromno zanimanje te da je, uz predstavljanje na Filozofskom fakultetu SUM-a, predstavljen u pet ograna Matice hrvatske - u Zagrebu, Splitu, Imotskom, Vinkovcima, Križevcima, a planira ih se još pet do kraja godine. - U izradi je knjiga, monografija na engleskom jeziku koja će se sastojati od priloga iz Revije i nekoliko dodatnih tekstova te kronologije s glavnim događajima u hrvatskom srednjovjekovlju do smrti kralja Zvonimira - kazala je prof. Polić Bobić i dodala kako svaki broj Revije ima posebnu temu broja, koja zauzima do jedne trećine broja, te da su suradnici uglavnom stručnjaci za temu o kojima pišu, a forma i izričaj su esejistički ili publicistički.